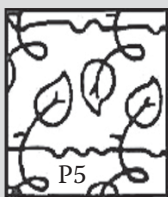

NÁLEZ PRVNÍHO ČS. ZKUSMÉHO TISKU Z ROTAČKY „STICKNEY“ (1925)

K titulní straně tohoto čísla Merkur Revue

Název emise: T. G. Masaryk, IV. typ

Hodnota: 1 Kč červená

Návrh: Max Švabinský

Rytec: Jaroslav Goldschmied

Tisk: rotační ocelotisk

Datum vydání: srpen 1925

Dnes budeme věnovat pozornost známce s portrétem T. G. Masaryka formátu 19,2 x 22 mm s rytinou v úpravě tzv. IV. typu, u něž hodnotové štítky mají ještě linkované pozadí. Následně v krátkém časovém odstupu po vydání známek IV. typu rytec J. Goldschmied zasáhl podstatně do obrazu známky, která pak již byla vydávána s výrazně jinou úpravou rytiny obrazu, konkrétně s mřížkovým pozadím hodnotových štítků a některými dalšími odlišnostmi (viz specializovaný katalog, tzv. V. typ).

Známka IV. typu byla vytištěna dvousetkusovou tiskovou deskou dvěma způsoby: ocelotiskem z plochých desek s řádkovou perforací 13% a především rotačním ocelotiskem s řádkovou perforací 9%. Druhý uvedený způsob byl poprvé použit na rotačce STICKNEY, která byla zakoupena ve Spojených státech amerických a instalována v České grafické unii v Praze. Stickneyova rotačka byla v té době nejvýkonnějším rotačním strojem pro tisk známek nejen v USA, ale i v Kanadě a Švédsku. Na dalším zařízení rotační linky STICKNEY probíhalo nanášení lepu na rubu známek a jeho okamžité sušení. Bezprostředně následoval další úkon, a to řádková perforace 9%, která byla zřejmě jediná. Další naše výplatní emise, tištěné rotačním ocelotiskem, mají pouze tuto řádkovou perforaci.

Předložený devítiblok (viz titulní stranu) pochází z otisku původní dvousetkusové tiskové desky a je dokladem tiskové zkoušky, která byla provedena těsně před zahájením tisku známek rotačním ocelotiskem z válcových ocelových tiskových desek. Tento zkusmý tisk byl objeven před několika lety v zahraničí jako třikrát přeložený svislý 30blok. Tento blok zkusmých tisků je vytištěn na známkovém papíru bez lepu s vodorovnou průsvitkou P5. Na rubu bloku jsou fialové otisky razítka „VZOREC / NEPRODEJNÉ“ a „Státní dozor na tisk poštovních cenin“. Dále na každém známkovém poli je v pravém hodnotovém štítku vyražen kulatý otvor (označení pro SPECIMEN), který je ochranou proti případnému zneužití nominální hodnoty uvedené ceniny. Tyto otvory byly s největší pravděpodobností vyraženy přídatným zařízením, které rotačka STICKNEY měla ve svém příslušenství pomocných zařízení. Uvedené znehodnocení nominální hodnoty se objevuje i u cizích známek, provedených touto tiskovou technikou ve fázi zkusmých tisků. Je také zajímavé, že u našich prvních známek 1 Kč s obrazem T. G. Masaryka, tištěných rotačním ocelotiskem, je provedeno toto znehodnocení (specimen), u následujících emisí se však tyto otvory již neobjevují. Existují pouze dvě možnosti, proč tomu tak je: první je ta, že dosud nejsou další emise s tímto znehodnocením doloženy, druhý – prostě bylo od této procedury upuštěno.

Další výskyt uvedeného zkusmého tisku kromě zmíněného 30kusového bloku, který byl rozdělen na vícebloky a jednu trojpásku, není znám. Patří do kategorie vzácných zkusmých tisků, vyskytujících se velmi ojediněle. Monografická díla ani specializované katalogy tento zkusmý tisk neuvádějí. Navrhují proto umístit jeho popis, event. i ohodnocení ve specializovaných katalozích k popisu emise T. G. Masaryk – IV. typ, tedy do prvního rotačního ocelotiskového vydání.

Zdeněk Filípek, Břeclav

Literatura:

„Monografie československých známek“, III. díl, Pofis Praha, 1979.

„Specializovaný katalog Československo 1918-1939“, Merkur Revue Brno, 2002.

*Všem našim čtenářům, přátelům a příznivcům
přejeme do nového roku 2010 mnoho štěstí,
zdraví a dobré životní pohody a mnoho
osobních, pracovních
i filatelistických úspěchů.*

Redakční rada, redakce a pracovníci grafického studia

